

Sygn. akt I ACa 207/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 września 2018 roku

Sąd Apelacyjny w Szczecinie I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSA Krzysztof Górski
Sędziowie:	SSA Ryszard Iwankiewicz SSO del. Zbigniew Ciechanowicz (spr.)
Protokolant:	st. sekr. sądowy Marta Osińska

po rozpoznaniu w dniu 13 września 2018 roku na rozprawie w Szczecinie

sprawy z powództwa A. B.

przeciwko Gminie Miasto S. i (...) spółce akcyjnej w W.

o zapłatę i ustalenie

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Okręgowego w Szczecinie

z dnia 6 grudnia 2017 roku, sygn. akt I C 186/15

I. oddala apelację,

II. zasądza od pozwanego (...) spółki akcyjnej z siedzibą w W. na rzecz powoda A. B. kwotę 240 (dwieście czterdzieści) złotych tytułem kosztów postępowania apelacyjnego.

SSA Ryszard Iwankiewicz SSA Krzysztof Górski SSO del. Zbigniew Ciechanowicz

Uzasadnienie wyroku z dnia 13 września 2018 r.:

Powód A. B. zażądał zasądzenia od **pozwaną Gminy Miasto S. i (...) spółce akcyjnej z siedzibą w W.** kwoty 80.000 zł wraz z odsetkami za opóźnienie od dnia 1 kwietnia 2014 r. w ten sposób, że zapłata przez jednego z pozwaną zwalnia drugiego z obowiązku zapłaty, następnie ustalenie, że pozwani ponoszą na tej samej zasadzie in solidum odpowiedzialność na przyszłość za skutki wypadku z dnia 13 lutego 2012 r. dotychczas nieujawnione. Powód wskazał, że powyższą kwotę składają się: kwota 7.194,70 zł tytułem odszkodowania i kwota 72.805,30 zł tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę. Powyższe żądania zostały ostatecznie wyartykułowane w piśmie z dnia 12 października 2015 r. i stanowiły modyfikację pozwu wniesionego w dniu 12 lutego 2015r., w którym powód żądał zasądzenia odszkodowania w kwocie 6000 zł za utracony zarobek, tzw. trzynaste wynagrodzenie.

Pozwani wnieśli o oddalenie powództwa w całości.

Wyrokiem z dnia 6 grudnia 2017 r. Sąd Okręgowy w Szczecinie m.in. zasądził od pozwanych Gminy Miasto S. i (...) spółki akcyjnej z siedzibą w W. na rzecz powoda A. B. kwotę 67.194,70 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie, liczonymi w następujący sposób: od kwoty 66.000 zł od dnia 1 kwietnia 2014 r. oraz od kwoty 1.194,70 zł od dnia 7 listopada 2017r., z tym zastrzeżeniem, że spełnienie świadczenia przez jednego z pozwanych zwalnia drugiego z obowiązku świadczenia (pkt I), oddalił powództwo w pozostałym zakresie (pkt II) i zasądził od pozwanych na rzecz powoda kwotę 6.326,28 zł tytułem zwrotu kosztów procesu, z tym zastrzeżeniem, że zapłata tej kwoty przez jednego z pozwanych zwalnia drugiego z obowiązku zapłaty (pkt III).

Z ustaleń poczynionych przez Sąd I instancji wynikało m.in., że w związku z doznanym złamaniem kości udowej powód przebywał na zwolnieniu lekarskim w okresie od 18 lutego 2012 r. do 7 lutego 2013 r., przez co nie otrzymał za rok 2012 dodatkowego wynagrodzenia rocznego przyznawanego na podstawie ustawy o dodatkowym wynagrodzeniu rocznym dla pracowników jednostek sfery budżetowej. Gdyby powód wykonywał pracę, jego dodatkowe wynagrodzenie roczne wyniosłoby 7.194,70 zł brutto (5.809,18 zł netto).

Oceniając zasadność powyższego roszczenia Sąd I instancji uznał je za uzasadnione w całości tj. co do 7.194,70 zł. Zgodnie z przepisem art. 361 § 1 i 2 k.c. zobowiązany do odszkodowania ponosi odpowiedzialność tylko za normalne następstwa działania lub zaniechania, z którego szkoda wynikła. W powyższych granicach, w braku odmiennego przepisu ustawy lub postanowienia umowy, naprawienie szkody obejmuje straty, które poszkodowany poniósł, oraz korzyści, które mógłby osiągnąć, gdyby mu szkody nie wyrządzono. Z zaświadczenia Prokuratury Okręgowej w Szczecinie z dnia 23 września 2015 r. wynika, że powód przebywał na długotrwałym zwolnieniu lekarskim w okresie od 18 lutego 2012 r. do 7 lutego 2013 r. i z tej przyczyny nie uzyskał dodatkowego rocznego wynagrodzenia. Gdyby pracował, to otrzymałby dodatkowe wynagrodzenie w wysokości 7.194,70 zł brutto (5.809,18 zł netto). W świetle zebranych w sprawie dowodów, a w szczególności dokumentacji medycznej i opinii biegłego sądowego nie ma wątpliwości, że pobyt na długotrwałym zwolnieniu lekarskim był spowodowany doznanym w wyniku upadku złamaniem przekrętarsowym kości udowej prawej. Biorąc pod uwagę, że powód był przed wypadkiem człowiekiem zdrowym, jest prawdopodobne w stopniu graniczącym z pewnością, że gdyby nie doszło do powstania uszczerbku na zdrowiu wskutek zdarzenia, nie przebywałby on na zwolnieniu lekarskim i uzyskałby dodatkowe wynagrodzenie. Utracona przez powoda korzyść wynosi 7.194,70 zł. i obejmuje należny od niego podatek dochodowy od osób fizycznych. Zasądzenie kwoty powiększonej o podatek jest uzasadnione treścią przepisu art. 21 ust. 1 pkt 3b ustawy z dnia 26 lipca 1991r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (j.t. Dz. U. 2018.200). Zgodnie z treścią tego przepisu odszkodowanie otrzymane na podstawie wyroku sądowego dotyczące korzyści, które podatnik mógłby osiągnąć, gdyby mu szkody nie wyrządzono, nie jest zwolnione od podatku.

Wyrok Sądu Okręgowego w Szczecinie zaskarżył co do punktu I w części (tj. w zakresie kwoty 1.385,52 zł wraz z odsetkami ustawowymi) oraz punktu III w całości pozwany (...) spółka akcyjna z siedzibą w W. i zażądał jego zmiany poprzez oddalenie powództwa w zakresie kwoty 1.385,52 zł wraz z odsetkami ustawowymi: od kwoty 190,82 zł od dnia 1 kwietnia 2014 r. oraz od kwoty 1.194,70 zł od dnia 7 listopada 2017 r. i poprzez wydanie przez Sąd orzeczenia o kosztach przy uwzględnieniu zaskarżonej apelacją kwoty. Pozwany zażądał dodatkowo zasądzenie od strony powodowej na rzecz pozwanej (...) S.A. z siedzibą w W. kosztów postępowania apelacyjnego.

Zaskarżonemu orzeczeniu zarzucono:

I. naruszenie prawa materialnego, a to art. 87 kodeksu pracy, w zw. z art. 12 i 31 ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych, przez uznanie przez Sąd, iż powodowi A. B. w okolicznościach niniejszej sprawy, poza zasądzonym zadośćuczynieniem z tytułu wypadku z dnia 13 lutego 2012 r., należy się również odszkodowanie z tytułu utraconego zarobku – wynagrodzenia dodatkowego w postaci tzw. „trzynastki” w kwocie brutto w wysokości 7.194,70 zł, tymczasem wskazać należy, iż gdyby nie doszło do przedmiotowego wypadku, powód otrzymałby przedmiotowe wynagrodzenie dodatkowe, ale w kwocie netto –5.809,18 zł, a więc stosownie pomniejszone o kwotę podatku dochodowego od osób fizycznych. Pełnomocnik pozwanej podnosi, iż z wynagrodzenia za pracę, wskazanego przez

powoda, w myśl powyższych przepisów, potrąceniu podlega zaliczka na podatek dochodowy od osób fizycznych, stąd też zasądzenie na rzecz powoda wynagrodzenia w kwocie brutto, stanowi naruszenie prawa materialnego i jako takie winno zostać zmienione.

II. błąd w ustaleniach faktycznych, a to poprzez nieprawidłowe ustalenie przez Sąd kwoty należnego powodowi odszkodowania z tytułu utraconego na skutek wypadku z dnia 13 lutego 2012 r. zarobku i zasądzenie na rzecz powoda A. B. wynagrodzenia w kwocie brutto, nie zaś netto, bez podatku dochodowego od osób fizycznych, tymczasem, wskazać należy, iż gdyby do przedmiotowego wypadku nie doszło, powód otrzymałby od pracodawcy dodatkowe, trzynaste wynagrodzenie w kwocie netto, bez podatku dochodowego od osób fizycznych. W wyniku zasądzenia na rzecz powoda świadczenia z tytułu utraconego dochodu w kwocie brutto, powód otrzymał odszkodowanie przewyższające powstałą w jego majątku szkodę, a tym samym doszło do jego bezpodstawnego wzbogacenia kosztem strony pozwanej.

Powód zażądał oddalenia apelacji i obciążenia apelującej kosztami postępowania odwoławczego.

Sąd odwoławczy zważył, co następuje:

Apelacja pozwanego Ubezpieczyciela nie jest trafna.

Nie mogło być przedmiotem sporu to, że gdyby do wypadku opisanego pozwem nie doszło, to powód otrzymałby od pracodawcy dodatkowe, trzynaste wynagrodzenie w kwocie netto, bez podatku dochodowego od osób fizycznych, który to podatek uiszczył by jego pracodawca. Prawdłowo więc Sąd i instancji ustalił, że gdyby powód wykonywał pracę, jego dodatkowe wynagrodzenie roczne wyniosłoby 7.194,70 zł brutto, czyli 5.809,18 zł netto.

Rozstrzygnięcie zarzutu apelacyjnego stanowi w istocie pytanie o to, kto jest zobowiązany do uiszczenia zaliczki na podatek dochodowy od osób fizycznych od trzynastego świadczenia w sytuacji, gdy zostaje ono przyznane jako odszkodowanie orzeczeniem sądu. Dla porządku dodać należy, że utracone wynagrodzenia za pracę, w tym tzw. trzynastka to utracona korzyść w rozumieniu art. 361 § 2 k.c., którą powód mógłby osiągnąć gdyby mu nie wyrządzono krzywdy.

Dostrzegając to, że racjonalny ustawodawca używa analogicznego aparatu pojęciowego do regulowania odmiennych relacji prawnych, w niniejszej sprawie cywilno-prawnych oraz podatkowych, powstałych w wyniku tych samych zdarzeń nie sposób nie podzielić oceny Sądu I instancji, iż zasądzenie kwoty powiększonej o podatek jest uzasadnione treścią przepisu art. 21 ust. 1 pkt 3b ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (j.t. Dz. U. 2018.200), gdzie postanowiono, iż odszkodowanie otrzymane na podstawie wyroku sądowego dotyczące korzyści, które podatnik mógłby osiągnąć, gdyby mu szkody nie wyrządzono, nie jest zwolnione od podatku. Okoliczność tą w treści uzasadnienia zaskarżonego orzeczenia w sposób właściwy przedstawił Sąd I instancji.

Taka interpretacja powyższej regulacji nie budzi wątpliwości zarówno w orzecznictwie sądów administracyjnych jak i powszechnych. Dla przykładu:

Naczelny Sąd Administracyjny w treści uzasadnienia wyroku z dnia 21 stycznia 2015 r. w sprawie II FSK 2918/12 zauważył, że specyfika prawa podatkowego nakazuje inaczej traktować odszkodowanie z tytułu poniesionych strat (*damnum emergens*) i odszkodowanie z tytułu utraconego zysku (*lucrum cessans*). To pierwsze służy przywróceniu stanu majątku, który istniał przed wystąpieniem szkody. Chodzi zatem o majątek obejmujący dochód z reguły opodatkowany. Aby szkoda została wyrównana, do rąk poszkodowanego trafić powinna równowartość uszczerbku w majątku. Opodatkowanie odszkodowania uniemożliwiłoby osiągnięcie wspomnianego celu. W praktyce oznaczałoby też kolejne opodatkowanie tego samego dochodu. Przedstawiona wyżej *ratio legis* nie zachodzi w odniesieniu do odszkodowań z tytułu utraconego zysku (*lucrum cessans*). Gdyby podatnik osiągnął spodziewany zysk, zysk ten podlegałby opodatkowaniu na zasadach ogólnych. Odszkodowanie z tytułu utraconego zysku powinno być więc opodatkowane. W przeciwnym razie podatnik, który korzyść osiągnął, znalazłby się w sytuacji korzystniejszej, niż podatnik, który korzyść utracił (również powołano się przy tym na wyrok NSA z 12 maja 2000 r., III SA 1016/99).

Podobny pogląd wyraził w uzasadnieniu wyroku z dnia 17 stycznia 2013 r. (sygn. I ACa 487/12) Sąd Apelacyjny w Poznaniu uznając, że odszkodowanie z tytułu utraconego zysku powinno być opodatkowane, w przeciwnym razie podatnik, który korzyść utracił, znalazłby się w sytuacji korzystniejszej niż podatnik, który korzyść osiągnął. Ponadto zgodnie z art. 21 ust. 1 pkt 3b lit. b) wolne od podatku są inne odszkodowania lub zadośćuczynienia otrzymane na podstawie wyroku lub ugody sądowej do wysokości określonej w tym wyroku lub tej ugodzie, z wyjątkiem odszkodowań lub zadośćuczynień dotyczących korzyści, które podatnik mógłby osiągnąć, gdyby mu szkody nie wyrządzono.

Mając powyższe na uwadze art. 385 k.p.c. apelację pozwanej oddalono uznając jej zarzuty jako nieadekwatne do istoty sporu objętej zaskarżeniem.

Jednocześnie mając na uwadze treść art. 98 § 1 k.p.c. zasądzono od pozwanego (...) spółki akcyjnej z siedzibą w W. jako przegrywającego postępowania apelacyjne na rzecz powoda A. B. kwotę 240 złotych tytułem zwrotu wynagrodzenia jego pełnomocnika ustalonego w stawce minimalnej (§ 10 ust. 1 pkt 2 w zw. z § 2 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności radców prawnych z dnia 22 października 2015 r. (Dz.U. z 2015 r. poz. 1804)

SSA Ryszard Iwankiewicz SSA Krzysztof Górski SSO del. Zbigniew Ciechanowicz